

Taktikanalys ju-jutsu

- De aktivas placering på tävlingsytan

Erik Fredriksson

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Kurs TR5 HT-2007
Handledare: Mårten Fredriksson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
1 Inledning.....	3
1.2 Introduktion.....	3
1.3 Bakgrund	3
1.4 Forskningsläget	4
1.5 Syfte och frågeställningar.....	4
2 Metod	4
2.1 Framställande och behandling av videomaterial.....	4
2.1.1 Analysprotokollens utformning.....	5
2.1.2 Förfarande vid videoanalys	6
3. Resultat.....	7
4. Diskussion & slutsats	8
4.1 Var tas flest poäng?.....	8
4.2 Avbrott vid mattkanten.....	8
Elektroniska källor	9

Bilaga 1 Protokoll 2

Bilaga 2 Protokoll 1

Bilaga 3 Käll- och litteratursökning

TABELL- OCH FIGURFÖRTECKNING

Tabell 1 – Sammanställning	7
----------------------------------	---

1 Inledning

Denna rapport är sammanställd för kursen Träningslära II, 7,5 hp (TR5), en del i tränarprogrammet på Gymnastik och idrottshögskolan (GIH) höstterminen 2007.

1.2 Introduktion

Ju-jutsuträning i Sverige är framförallt inriktad på teknikträning, jag skulle till och med vilja påstå att taktikanalys är ett eftersatt område inom idrotten. Den här rapporten behandlar en viktig aspekt av det taktiska spelet, placeringen på tävlingsytan. Det finns ett antal möjliga infallsvinklar för att analysera hur de aktiva rör sig över mattan. Exempelvis kan man se på hur de rör sig i förhållande till sin motståndare, i förhållande till mitten av mattan och mattkanterna, i förhållande till domarna och så vidare.

1.3 Bakgrund

Inom kampsport finns många åsikter om hur man bör bete sig. En av de saker man ofta får höra är att man inte får backa. Att backa anses vara ett tecken på svaghet, man tror att det ger motståndaren ett mentalt övertag.

När matchen startar befinner sig de båda tävlande lika nära mitten av mattan. Den spelare som backar kommer således att komma närmare mattkanten, detta ökar risken att gå utanför mattytan och dra på sig en varning för mattflykt.

Det kan antas att det är lättare att ”styra matchen” om man står närmare mitten av mattan eftersom man då kan skära av flyktvägarna och tvinga in sin motståndare i ett hörn.

Jag vill undersöka om det oftast eller mest sällan är den aktive som står närmast mitten av mattan som tar poäng.

I ju-jutsuns regler står att ”Att med flit gå utanför varningszonen med båda fötterna” skall bestraffas med en poäng till motståndaren. En formulering som kan tolkas på flera olika sätt.

Jag vill undersöka hur vanligt det är att en spelare faktiskt varnas för detta när matchen avbryts eftersom de båda aktiva befinner sig vid mattkanten.

1.4 Forskningsläget

Det finns ingen idrottsvetenskaplig forskning om taktikanalys i ju-jutsu tillgänglig. Det som finns dokumenterat om taktikanalys är ett tidigare arbete som jag själv har utfört samt en C-uppsats som i dagsläget håller på att skrivas av Jonathan Askesjö på tränarprogrammet på GIH.

1.5 Syfte och frågeställningar

Syftet är att undersöka hur spelarnas rörelser över tävlingsområdet påverkar utgången av matchen.

Frågeställningar:

- När en poäng delas ut i del 1, eller del 2 i ju-jutsu, är det mer vanligt att poängen delas ut till den aktive som i poängögonblicket står närmast mitten av mattan eller till den som står längst ifrån mitten av mattan?
- När matchen avbryts på grund av att en spelare eller båda kliver utanför varningsytan eller befinner sig för länge på varningsytan, hur vanligt är det att varning för mattflykt delas ut?

2 Metod

Min metod är analys av videoinspelade ju-jutsumatcher. Matcherna är inspelade med en sony handycam videokamera och matcherna är överförda från analogt videoband till datafiler i avi-format. Filerna är katalogiserade efter tävling. Jag har upprättat två protokoll för analysen, ett för att fylla i samtidigt som jag ser på en specifik match och ett för att snabbt och överskådligt kunna sammanställa resultatet från flera matcher. Dessa protokoll presenteras i bilaga 1 och bilaga 2.

2.1 Framställande och behandling av videomaterial

För att kunna utföra en taktikanalys med bra resultat har jag ställt vissa specifika krav på det videomaterial som jag har använt. Samtliga matcher är inspelade snett uppifrån, från en läktare i tävlingsarenan, detta för att få en kameravinkel som visar både de aktivas rörelser

och domarnas rörelser. Kameran är riktad och zoomad så att man ser hela tävlingsytan och alla tre domare. Detta är en förutsättning för att kunna registrera när poäng delas ut.

2.1.1 Analysprotokollens utformning

Protokoll 1 (bilaga 1) utformades som ett redskap för att sammanställa resultat från flera matchanalyser, där noteras vilken tävling som har analyserats vilket filnamn filerna har eller i vilken mapp de ligger. Där noteras även vilken/vilka klasser som har analyserats. I en tabell noteras följande med varje enskild match på en rad: I första kolumnen från vänster anges matchnumret. I nästa kolumn noteras hur många poäng som sammanlagt har utdelats till den tävlande som vid tillfället var placerad närmast mitten av mattan. I den tredje kolumnen från vänster noteras hur många poäng som sammanlagt har utdelats till den tävlande som vid tillfället var placerad längst ifrån mitten av mattan. I den fjärde kolumnen från vänster noteras hur många gånger någon aktiv varnas för mattflykt. I kolumnen längst till höger noters hur många gånger domaren avbryter matchen på grund utav att de tävlande lämnar tävlingytan men ingen varning delas ut för mattflykt. I den understa raden i varje kolumn skrivs summan av siffrorna i den kolumnen.

Protokoll 2 (bilaga 2) utformades för att registrera händelserna i en specifik match, där noteras från vilken tävling matchen är inspelad, vilket filnamn videofilmen har samt vilken klass som analyseras. I en tabell noteras följande med en sekvens på varje rad: I kolumnen till vänster noteras vid vilken tid på filmen som sekvensen sker. Tiden anges i minuter och sekunder, jag har noterat en exakt tid då man ser att domarna signalerar för poäng eller ”matte”. I nästa kolumn noteras hur många poäng som delas ut till den tävlande som vid tillfället var placerad närmast mitten av mattan. I den tredje kolumnen från vänster noteras hur många poäng som delat ut till den tävlande som vid tillfället var placerad längst ifrån mitten av mattan. I den fjärde kolumnen från vänster noteras om någon aktiv varnas för mattflykt. I kolumnen längst till höger noters om domaren avbryter matchen på grund utav att de tävlande lämnar tävlingytan men ingen varning delas ut för mattflykt. I den understa raden i varje kolumn skrivs summan av siffrorna i den kolumnen.

Jag har medvetet valt att bortse ifrån alla poäng som delas ut i del 3. Detta eftersom golvkampen inte kan anses påverkas nämnvärt av de tävlandes placering på tävlingsytan. Dessutom skulle det vara mycket svårt att avgöra vem av de tävlande som befinner sig

närmast mitten då den poänggivande tekniken utförs eftersom de oftast befinner sig mer eller mindre ovanpå varandra.

2.1.2 Förfarande vid videoanalys

För att besvara frågeställningarna spelade jag upp videoklippen med dataprogrammet windows mediaplayer och pausade uppspelningen varje gång som poäng delades ut i del 1 eller del 2 eller då mattdomaren signalerade ”matte” för att de tävlande lämnade tävlingsytan. Vid behov såg jag sekvensen upprepade gånger för att försäkra mig om att jag hade uppfattat domarnas signaler rätt. Jag noterade vad som hade hänt i protokoll 2 (bilaga 2) och vid vilken tid det hade inträffat. Tiden som jag noterade var tiden som förflutit från uppspelningen början, alltså inte matchtiden. Syftet med att notera tiden var att vid behov kunna återvända till samma sekvens för att se den igen samt att undvika att av misstag notera samma sekvens mer än en gång. Detta var användbart då jag ofta behövde backa tillbaka och se om sekvenser.

Under analysens gång inträffade det ofta att poäng delas ut i ett läge då det var svårt att bedöma vem av de tävlande som var närmast mitten av mattan. I de fall såg jag sekvensen ett flertal gånger och gjorde en kvalitativ bedömning av exakt när den poänggivande tekniken påbörjades. Denna metod var användbar då spelarna ofta rör sig snabbt och cirkulerar runt varandra. Domarnas reaktioner har av naturliga anledningar en viss fördröjning, därför kan man inte räkna med att se den poänggivande tekniken och domarnas signaler i samma bildruta.

Då jag hade avslutat analysen av en match noterade jag ett matchnummer samt vilket filnamn den hade och om det var en herr- eller dammatch. Sedan sammanställde jag resultaten i protokoll 2 (bilaga 2) och förde över relevant data till protokoll 1 (bilaga 1).

Jag har valt att analysera 28 st matcher, alla från SM 2007. Av dem är 20 st herrmatcher och 8 st dammatcher. Anledningen att jag inte har fler dammatcher är att jag inte har tillgång till fler dammatcher från den tävlingen.

3. Resultat

Min undersökning indicerar att det inte finns något samband mellan att pressa ut sin motståndare mot mattkanten och att ta fler poäng.

Tabell 1 – Sammanställning

	Utdelade poäng		Avbrott vid mattkanten	
	Närmast mitten	Längst ifrån mitten	Varning	Ingen varning
Herrar (20 matcher)	44 % (67 poäng)	56 % (84 poäng)	0 ggr	3 ggr
Damer (8 matcher)	41 % (35 poäng)	59 % (51 poäng)	0 ggr	3 ggr
Totalt (237 poäng)	43%	57%		

4. Diskussion & slutsats

Resultatet av min undersökning stödjer inte teorin om att det skulle vara bättre att gå framåt än att gå bakåt i ju-jutsu.

4.1 Var tas flest poäng?

Det delas oftare ut poäng till den tävlande som står längst ifrån mitten av mattan. Skillnaden är inte speciellt stor men den återkommer både bland damerna och herrarna. En möjlig förklaring till detta är att de skickligare aktiva föredrar ett längre avstånd mellan sig själv och sin motståndare. Detta kommer sannolikt utav att en tekniskt skicklig utövare ofta har en längre räckvidd på sina tekniker och kan dessutom ofta förflytta sig snabbare. Detta leder till att den mindre skicklige utövaren hela tiden "jagar" den mer skicklige för att komma in på ett avstånd där han/hon kan ta poäng. Denna matchbild förstärks ytterligare om den mer skicklige spelaren tar ledningen. I många av de matcher som jag har analyserat har jag kunnat göra en kvalitativ bedömning av vem av de tävlande som är "favorit". I de fall de skillnaderna varit stora mellan utövarna har jag ofta kunnat se det ovan beskrivna mönstret. Det är även vanligt att matcher mellan två erkänt skickliga tävlanden slutar med lägre poängsiffror än matcher med minde etablerade tävlanden. Detta tolkar jag som ett resultat av att man inom ju-jutsu ofta tränar offensiva tekniker först och först senare tränar kontringar och defensiva tekniker.

4.2 Avbrott vid mattkanten

Det visar sig att det är anmärkningsvärt få tillfällen då domaren avbryter matchen på grund av att de aktiva kliver utanför varningsytan. Ofta anstränger sig de aktiva mycket för att inte gå utanför trots att bestraffningen för detta inte är mer än en poäng.

Käll- och litteraturförteckning

Elektroniska källor

Svenska Budo och kampsportsförbundet <<http://www.budo.se/ju-jutsu/>> (Acc. 2007-11-26)

Svenska Budo och kampsportsförbundet <http://www.budo.se/ju-jutsu/regler/docs/SBKF-JJ_competition20.pdf> (acc. 2007-11-26)

Bilaga 3

Frågeställningar:

- När en poäng delas ut i del 1, eller del 2 i ju-jutsu, är det mer vanligt att poängen delas ut till den aktive som i poängögonblicket står närmast mitten av mattan eller till den som står längst ifrån mitten av mattan.
- När matchen avbryts på grund av att en spelare eller båda kliver utanför varningsytan eller befinner sig för länge på varningasytan, hur vanligt är det att varning för mattflykt delas ut.

VAD?

Vilka ämnesord har du sökt på?

Ämnesord	Synonymer
<i>Ju-jutsu* and strat*</i> <i>Ju-jutsu* and compet*</i> Jiu-jitsu and compet* Martial art* strat*	

VARFÖR?

Varför har du valt just dessa ämnesord?

För att söka efter tidigare forskning som undersökte samma område som jag hade valt.

HUR?

Hur har du sökt i de olika databaserna?

Databas	Söksträng	Antal träffar	Antal relevanta träffar
<i>Sports Discus</i>	<i>Ju-jutsu* and strat*</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	<i>Ju-jutsu* and compet*</i>	<i>2</i>	<i>0</i>
	Jiu-jitsu and compet*	<i>12</i>	<i>0</i>
	Martial art* strat*	<i>134</i>	<i>0</i>

KOMMENTARER:

Sökningen på Martial art* strat* gav ett antal titlar som vid första anblicken verkade intressanta, de var dock nästan uteslutande publicerade av Black belt magazine, en tidning som inte har några vetenskapliga ambitioner.